

ROMÂNIA
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
BD. OCTAVIAN GOGA, NR.2, TRONSON I, SECTOR 3
BUCUREȘTI
SECȚIA DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

CONSILIUL JUD. HARGHITA	
INTRARE	
nr.	160447
data	30 luna 04 anul 2024

Destinatar:
CONSILIUL JUDEȚEAN HARGHITA
MIERCUREA CIUC, Piața Libertății, nr.
5, județul HARGHITA

DOSARUL NR. 1793/2/2020

Materia: Contencios administrativ și fiscal

Stadiul procesual al dosarului: Recurs

Obiectul dosarului: anulare act administrativ Hotărârea

CNCD nr. 681/02.10.2019

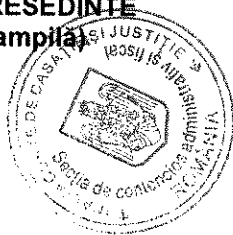
Complet: completul nr.7 ncp

COMUNICARE
HOTARÂRE CIVILĂ
NR. 2671/2023 DIN DATA DE 18 Mai 2023

Stimată doamnă/Stimate domn,

vă comunicăm, alăturat, copia hotărârii civile nr. 2671/2023, pronunțată la data de 18 Mai 2023, de către ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE SECȚIA DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL.

L.S. PRESEDINTE
(ștampilă)

MAGISTRAT ASISTENT,

L.Ț. 19.04.2024 13:48:57, nr. comunicare: 3 din 9

ROMÂNIA
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIA DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

DECIZIA nr.2671

Dosar nr.1793/2/2020

Ședința publică de la 18 mai 2023

Președinte:	Decebal Constantin Vlad	- judecător
	Liliana Vișan	- judecător
	Mădălina-Elena Vladu-Crevon	- judecător
	Ana Eliza Streche	- magistrat-asistent

S-a luat în examinare recursul declarat de Ministerul Educației (fost Ministerul Educației și Cercetării) împotriva sentinței civile nr. 277 pronunțate la 8 martie 2021 de Curtea de Apel București – Secția a IX-a contencios administrativ și fiscal.

La apelul nominal, făcut în ședință publică, răspunde intimatul-pârât Consiliul Județean Harghita, reprezentat de consilier juridic Munteanu Eva, lipsind recurentul-reclamant Ministerul Educației (fost Ministerul Educației și Cercetării) și intimații-pârâți Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Uniunea Cadrelor Didactice Maghiare din România, Asociația pentru Județul Harghita,

Procedura de citare este legal îndeplinită.

Se prezintă referatul cauzei, magistratul-asistent învederând că recursul este motivat, timbrat, aflat la primul termen de judecată în ședință publică și că, intimatul-pârât Consiliul Județean Harghita a depus întâmpinare.

Reprezentantul intimatului-pârât solicită acordarea cuvântului în dezbateri, întrucât nu mai are alte cereri de formulat.

Înalta Curte, luând act că nu se formulează alte cereri, în conformitate cu dispozițiile art. 392 Cod procedură civilă, declară deschise dezbaterile și acordă cuvântul asupra recursului.

Reprezentantul intimatului-pârât solicită respingerea recursului, menținerea sentinței de fond și, în mod implicit, a Hotărârii CNCD nr. 681/02.10.2019.

Sustine că art. 46 alin. (2) din Legea nr. 1/2011 instituie pentru minoritățile naționale, dreptul ca limba și literatura română să fie predate după programe și manuale special elaborate. Obligația corelativă a acestui drept este ca Ministerul Educației să creeze programe speciale și să elaboreze manualele pentru minorități.

Apreciază că instanța de fond a reținut în mod corect faptul că Ministerul Educației nu și-a îndeplinit această obligație, aspect recunoscut de către instituția reclamantă. Prin motivele de recurs se critică doar faptul că norma legală nu stabilește un anumit termen pentru îndeplinirea obligației, Ministerul Educației susținând că este singurul care poate aprecia în ce termen îndeplinește această obligație. Precizează că aceste apărări nu au fost acceptate de către instanța de fond, care a apreciat că, deși demersurile sunt bine efectuate, nu înlocuiesc și nu sunt echivalente obligației Ministerului Educației de a elabora manuale speciale.

Consideră că în mod judicios instanța de fond a reținut faptul că Ministerul Educației, prin omisiunea de a-și îndeplini obligația prevăzută de art. 46 alin. (2) din Legea nr. 1/2011 a creat o situație discriminatorie bazată pe etnie și limbă, restrângând

dreptul la educație al elevilor care aparțin minorităților naționale maghiare. Din cauza manualelor școlare, elevii care aparțin minorităților naționale maghiare au fost dezavantajați față de elevii români care învață în unități de învățământ cu predare în limba maternă, aspect reflectat în rezultatele slabe obținute în cadrul examenului național de bacalaureat.

Precizează că la dosarul de fond a depus un studiu realizat de către Consiliul Județean Harghita.

Menționează că nu solicită acordarea cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu dispozițiile art. 494 din Codul de procedură civilă coroborate cu dispozițiile art. 394 din Codul de procedură civilă, Înalta Curte declară închise dezbaterile și reține cauza spre soluționare.

ÎNALTA CURTE,

Asupra recursului de față;

Din examinarea lucrărilor din dosar, constată următoarele:

I. Circumstanțele cauzei

1. Obiectul litigiului dedus judecării

Prin cererea înregistrată la data de 14.04.2020, sub nr. 1793/2/2020 pe rolul Curții de Apel București – Secția a IX-a contencios administrativ și fiscal, reclamantul Ministerul Educației și Cercetării a solicitat, în contradictoriu cu pârâțul Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării anularea Hotărârii nr. 681/02.10.2019 pronunțată în dosarul nr. 531/2018.

2. Hotărârea primei instanțe

Prin sentința civilă nr. 277 pronunțată la 8 martie 2021, Curtea de Apel București – Secția a IX-a contencios administrativ și fiscal a respins cererea de chemare în judecată formulată de reclamantul Ministerul Educației și Cercetării, în contradictoriu cu pârâții Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Consiliul Județean Harghita, Uniunea Cadrelor Didactice Maghiare din România Asociația pentru Județul Harghita, ca neîntemeiată.

3. Calea de atac exercitată în cauză

Împotriva sentinței civile nr. 277 pronunțate la 8 martie 2021 de Curtea de Apel București – Secția a IX-a contencios administrativ și fiscal a declarat recurs reclamantul Ministerul Educației și Cercetării, care invocând prevederile art.488 alin.(1) pct.8 Cod procedură civilă a solicitat admiterea recursului, casarea sentinței și pe fond admiterea acțiunii, astfel cum a fost motuivată.

După expunerea istoricului speței, recurenta-reclamantă a susținut că abordarea primei instanțe reprezintă rezultatul încălcării, interpretării eronate și aplicării greșite a prevederilor de drept material ale art. 46 alin. 1 și alin. 2 din Legea nr. 1/2011 a educației naționale și ale art. 2 alin. 1 și alin. 4, art. 10 lit. h) și art. 11 alin. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

În primul rând, abordarea primei instanțe contravine scopului și conținutului art.46 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr. 1/2011 a educației naționale, întrucât legiuitorul nu a stabilit o limită de timp pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite de acest articol, întrucât elaborarea unor programe școlare și a unor manuale presupune o activitate laborioasă și o perioadă de timp îndelungată și astfel, nefiind stabilită o astfel de perioadă, este evident că nu poate exista o sancțiune în cazul depășirii unui anumit

termen. Prin interpretarea pe care a dat-o acestor prevederi, prima instanță a stabilit, practic, sancțiuni pe care legiuitorul nu le-a impus.

Or, deși prima instanță a arătat că aceste demersuri „sunt laudabile”, le-a considerat irelevante, a analizat exclusiv îndeplinirea unuia singur dintre obiectivele enunțate de art. 46 din Legea nr. 1/2011, făcând abstracție de celelalte obiective enunțate de acest articol de lege și fără să țină seama de scopul ce se degajă din interpretarea sistematică și teleologică a acestei prevederi, care, presupune activități complexe și realizarea treptată a respectivelor obiective.

Dincolo de aceste aspecte, chiar dacă, prin reducere la absurd, s-ar considera că ar fi fost încălcate prevederile art. 46 alin. 1 și alin. 2 din Legea nr. 1/2011, aceasta nu poate duce, per se, la concluzia că se află în fața unei discriminări în sensul art. 2 alin. 1 și 4, art. 10 și art. 11 din OUG nr. 137/2000.

Din analiza acestor prevederi, rezultă cu evidență că nu este suficientă constatarea nerespectării unor prevederi legale pentru a ne afla într-o situație de discriminare, ci este necesar să se constate „orice deosebire, excludere, restricție sau preferință”, pe criteriile enunțate în textul normativ, care să aibă, fie ca „scop”, fie ca „efect”, restrângerea sau înlăturarea unor drepturi.

În mod greșit prima instanță a apreciat că, atât timp cât nu s-au respectat prevederile art. 46 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr. 1/2011 se putea constata — fără îndeplinirea unor alte condiții - existența unei situații de discriminare.

Demersurile realizate de instituția reclamantă au urmărit și au avut și ca rezultat concret, asigurarea drepturilor elevilor români aparținând minorității maghiare, astfel că nu se poate demonstra restrângerea sau anularea unor drepturi ale acestor elevi, ci, dimpotrivă, tocmai asigurarea realizării acestor drepturi.

Termeni utilizați de legiuitor, anume „refuzarea” și „cauza” refuzului implică existența unei intenții din partea autorității în privința nerespectării unor drepturi și a neacordării unor facilități.

În speță, nu se poate vorbi despre o astfel de intenție, câtă vreme a demonstrat, cu prisosință, prin cererea de chemare în judecată, că măsurile instituției noastre au avut ca scop și ca efect tocmai asigurarea drepturilor-în primul rând, a accesului la educație în privința elevilor români aparținând minorității maghiare și, în niciun caz, un scop contrar.

Nerealizând o analiză concretă nici în ceea ce privește aceste condiții impuse de art. 10 lit. h) și art. 11 alin. 1 din OUG nr. 137/2000 — anume existența discriminării și a condiției subiective legate de refuzul autorității și de cauza unui astfel de refuz — prima instanță a pronunțat o hotărâre dată cu încălcarea normelor de drept material reprezentate de art. 10 lit. h) și art. 11 alin. 1 din OUG nr. 137/2000.

4. Apărări formulate în cauză

Intimatul-pârât Consiliul Județean Harhita a depus *întâmpinare* și, fără a invoca excepții, a solicitat respingerea recursului ca nefondat și menținerea ca legală a soluției instanței de fond.

Intimatul-pârât Consiliul Național pentru combaterea discriminării a depus *note scrise*, prin care a solicitat respingerea recursului ca nefondat și menținerea ca legală a soluției instanței de fond.

II. Soluția și considerentele Înaltei Curți asupra recursului, potrivit prevederilor art.496-499 din Codul de procedură civilă.

Analizând sentința recurată prin prisma motivelor de recurs invocate, Înalta Curte constată că recursul este nefondat.

Cu privire la motivele de nelegalitate întemeiate pe dispozițiile art.488 alin.(1) pct.8 Cod procedură civilă, invocate de recurentul-reclamant

Motivul de recurs prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 8 Cod procedură civilă, ce vizează aplicarea sau interpretarea greșită a normelor de drept material este nefondat, iar în acest sens, Înalta Curte are în vedere că potrivit acestui motiv de recurs, casarea unor hotărâri se poate cere când hotărârea a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material.

Prin intermediul acestui motiv de recurs poate fi invocată numai încălcarea sau aplicarea greșită a legii materiale, nu și a legii procesuale. Hotărârea a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a legii atunci când instanța a recurs la textele de lege aplicabile speței dar, fie le-a încălcat, în litera sau spiritul lor, adăugând sau omițând unele condiții pe care textele nu le prevăd, fie le-a aplicat greșit.

În cauza de față aceste motive nu sunt incidente, soluția primei instanțe fiind expresia interpretării și aplicării corecte a prevederilor legale în raport cu starea de fapt rezultată din probele administrate în procedura judiciară.

Judecătorul fondului în mod legal a reținut că, în fapt, petiția nr. 4804/26.07.2018 ce a stat la baza emiterii deciziei contestate în cauză a vizat pasivitatea Ministerului pe mai multe planuri (atât în privința programului de învățare, cât și a manualelor școlare, a modului de evaluare a lucrărilor de bacalaureat la disciplina Limba și literatura română), și că, pârâtul CNCI a sancționat o singură faptă care atrăgea discriminarea, respectiv neadaptarea manualelor școlare pentru elevii români aparținând minorității maghiare (aspect necontestat de către reclamant care nu a susținut că și-ar fi îndeplinit sarcina de a elabora manuale școlare la Disciplina Limba și literatura română pentru elevii aparținând minorității maghiare din învățământul preuniversitar).

Înalta Curte precizează că încălcarea art. 46 alin. 2 din Legea nr. 1/2011 de către Ministerul Educației, în sensul că această instituție nu a elaborat manuale speciale pentru minoritatea respectivă *timp de 12 ani, întrunește toate elementele constitutive ale unei fapte de discriminare*, în sensul art. 2 din OG nr. 137/2000.

Trebuie precizat că, prin interpretarea pe care a dat-o dispozițiilor art.46 din Legea nr. 1/2011, prima instanță nu a stabilit, practic, sancțiuni pe care legiuitorul nu le-a impus, ci doar a constatat că timp de 12 ani dispoziția legală a fost aplicată în același mod unor persoane aflate în situații diferite, conducând la restrângerea unui drept recunoscut de lege (dreptul la educație) pe baza unui criteriu (etnia și limba), ceea ce reprezintă, o faptă de discriminare.

Nu are relevanță susținerea recurentului-reclamant în sensul că, elaborarea de manuale pentru minorități presupune activități complexe și o realizare treptată a respectivelor obiective, întrucât nu au fost invocate dispozițiile legale care să stipuleze inexistența discriminării într-o asemenea situație.

Înalta Curte nu poate reține criticile recurentului-reclamant în ceea ce privește inexistența unui termen în care să elaboreze manualele, având în vedere că, deși art.46 alin.1 și 2 din Legea nr.1/2011 nu instituie un termen de elaborare a acelor manuale școlare, nu se justifică faptul că au trecut 12 ani de la introducerea normelor, iar manualele încă nu există, dar examenele (bacalaureat și învățământul superior) sunt același pentru toți copiii, indiferent de apartenența minoritară. Dispozițiile art.46 alin.1 și 2 din Legea nr.1/2011 au intrat în vigoare din 09.02.2011, iar discriminarea, în concret, constă în acordarea unui tratament identic elevilor aflați în situație diferită, respectiv celor a căror limbă maternă este maghiara.

Față de cele expuse anterior, în mod corect prima instanță a apreciat că, atât timp cât nu s-au respectat prevederile art. 46 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr. 1/2011 sunt îndeplinite condițiile art. 2 din OG nr. 137/2000 privind discriminarea.

Starea de pasivitate în care a stat instituția reclamantă a condus la nerespectarea drepturilor elevilor români aparținând minorității maghiare timp de 12 ani. Măsurile instituției nu au fost îndeplătoare pentru a acoperi lipsa manualelor, iar efectul a fost încălcarea dreptului și accesului la educație a elevilor români aparținând minorității maghiare.

Instanța de recurs constată că judecătorul fondului a făcut o analiză concretă a condițiilor impuse de art. 10 lit. h) și art. 11 alin. 1 din OUG nr. 137/2000, hotărârea dată respectând normele de drept material reprezentate de art. 10 lit. h) și art. 11 alin. 1 din OUG nr. 137/2000.

Concluzionând, instanța de control judiciar apreciază că nu este fondat motivul de casare prevăzut de dispozițiile art. 488 alin.(1) pct.8 din Codul de procedură civilă, abordarea primei instanțe reprezentând rezultatul interpretării și aplicării corecte a prevederilor de drept material ale art. 46 alin. 1 și alin. 2 din Legea nr. 1/2011 a educației naționale și ale art. 2 alin. 1 și alin. 4, art. 10 lit. h) și art. 11 alin. 1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

Față de cele expuse mai sus, Curtea în baza art.20 din Legea nr.554/2004 și art.496-497 Cod procedură civilă va respinge recursul ca nefondat.

PENTRU ACESTE MOTIVE

ÎN NUMELE LEGII

DECIDE:

Respinge recursul declarat de Ministerul Educației (fost Ministerul Educației și Cercetării) împotriva sentinței civile nr. 277 pronunțate la 8 martie 2021 de Curtea de Apel București – Secția a IX-a contencios administrativ și fiscal, ca nefondat.

Definitivă.

Soluția va fi pusă la dispoziția părților prin mijlocirea grefei instanței.

Pronunțată astăzi, 18 mai 2023.

Judecător,
D.C. Vlad

Judecător,
L. Vișan

Judecător,
M.E. Vladu-Crevon

Magistrat-asistent,
A.E. Streche